

Latvijas Ģimenes ārstu asociācija

Biedrība Latvijas Ģimenes ārstu asociācija
Reģistrācijas Nr. 40008009328
Ģertrūdes iela 20-7, Rīga, LV-1011
Mob. tālr. +371 29421426, birojs@lgaa.lv
www.lgaa.lv

Rīgā

2024. gada 14. martā Nr. 15

uz Labklājības ministrijas 13.03.2024. Nr. 33-1-0402/443

Labklājības ministrijai

lm@lm.gov.lv; daiga.filipsone@lm.gov.lv

Veselības ministrijai

pasts@vm.gov.lv

marika.petrovica@vm.gov.lv

kitija.kravale@vm.gov.lv

agnese.tomsone@vm.gov.lv

Atzinums par noteikumu projektu "Noteikumi par kārtību, kādā apgūstamas speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, šo zināšanu saturu un apjomu" (23-TA-2543)

Biedrība "Latvijas Ģimenes ārstu asociācija" (turpmāk – LĢĀA) ir saņēmusi Labklājības ministrijas 13.marta atbildi 33-1-0402/443 "Par atzinuma izskatīšanu" par noteikumu projektu "Noteikumi par kārtību, kādā apgūstamas speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, šo zināšanu saturu un apjomu" (23-TA-2543, turpmāk – Noteikumu projekts).

Labklājības ministrija savā atbildē raksta, ka secina: *"speciālo zināšanu apguve bērnu tiesību aizsardzības jautājumos ārstniecības personām patlaban jau tiek regulēta profesijas standartā un tajā iekļautajās profesionālās kvalifikācijas prasībās, līdz ar to ārstniecības personas speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā apgūst atbilstoši noteikumu projekta 2.1. apakšpunktā noteiktajam, kas ir viens no zināšanu apguves veidiem. Ievērojot, ka noteikumu projekts paredz speciālo zināšanu apguvi tikai vienā no 2. punkta apakšpunktos noteiktajiem veidiem, uz ārstniecības personām nav attiecināma 2.2. apakšpunktā noteiktā speciālo zināšanu apguve kompetences pilnveides programmas ietvaros (sākotnēji 40 akadēmisko stundu apjomā un zināšanu pilnveide ir pēc diviem gadiem astoņu akadēmisko stundu apjomā).*

Vienlaikus norādāms, ka ANO Bērnu tiesību komitejas 2016. gada 29. janvāra Noslēguma apsvērumu 23. punktā ieteikts dalībvalstij nodrošināt, ka speciālistiem jāapgūst mācību programma par bērnu tiesību aizsardzību pirms stāšanās darbā un jāpiedalās tālākās mācībās vismaz reizi divos gados. Lai izpildītu ANO Bērnu tiesību komitejas rekomendācijas, Veselības ministrijai kā atbildīgajai ministrijai būtu pilnveidojami ārstniecības personu kompetences pilnveidi regulējošie normatīvie akti.”

LĢĀA iebilst pret to, ka Noteikumu projekta anotācijā trūkst skaidrojums par noteikumiem, kuri attiecas uz to kā ārstniecības personas apgūst un pilnveido speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā, tāpēc LĢĀA lūdz papildināt Noteikumu projekta anotāciju.

Lūdzam skaidrot, vai no Labklājības ministrijas atbildes izriet, ka Noteikumu projekta izriet, ka uz ārstniecības personām neattiecas attiecīgi arī 2.3.punkts par darba devēja organizētām mācībām vai kompetences pilnveides programmu, 3.-8.punkts, kā arī 10.punkts un 25. punktā norādītie profesionālās kompetences pilnveides termiņi?

LĢĀA ieskatā jebkuras rekomendācijas ir vērtējamās un piemērojamās pēc būtības, nevis tieši un vienādi attiecībā uz atšķirīgām situācijām. Kā zināms Latvijā ārstniecības personām tālākizglītības un resertifikācijas periods ir noteikts 5 gadi un noteiks nepieciešamais tālākizglītības punktu skaits. Ģimenes ārstiem ir jāapgūst ļoti plašs aktuālu zināšanu apjoms daudzās medicīnas nozarēs. Gan pamatzglītībā, gan esošo tālākizglītības pasākumu programmu ietvaros jau ir iekļautas tēmas, kuras Noteikumu projektā uzskaitītas, piemēram, vardarbība, saskarsmes veidošana, bērna līdzdalība, vai arī daļa tēmu nav tik padziļināti/ ir īsi izklāstāmas, jo daudz mazākā mērā uz ārstniecības personu darbu attiecināmas, piemēram, starptautiskais tiesiskais regulējums, starptautiskas rekomendācijas, vadlīnijas, valsts politika, starpinstitūciju sadarbība. Tāpēc LĢĀA lūdz nenoteikt lielāku apgūstamo speciālo zināšanu bērnu tiesību aizsardzības jomā apjomu kā 8 akadēmiskās stundas 5 gados.

Jāņem vērā ka ģimenes ārstu prakses ir mazas ārstniecības iestādes, kurās nodarbinātas ir ap 3 ārstniecības personas (ārsts un 2 māsas/ārsta palīgi ~70% prakšu, ~30% viena), un līgumā ar valsti ir noteikts pienākums nodrošināt pacientiem pieejamību un ārstniecības personu aizvietošanu, tad paaugstinātas saslimstības laikā (~6 mēneši gadā) un atvaļinājumu laikā apmācības iziet ir apgrūtināti. Arī speciāli ārstniecības personām pielāgotu apmācību pieejamība nav iespējama katrā brīdī, tādēļ pēc pienākumu pildīšanas uzsākšanas speciālās zināšanas varētu apgūt gada laikā, ja kursi, kuri saturiski paredzēti tieši ārstniecības personām būtu pieejami.

Lai apmācības būtu pielāgotas tieši ārstniecības personām, mūsu ieskatā nebūtu nosakāmi ierobežojumi mācību pasniedzējiem tādi kā obligāta akadēmiskā vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība tikai tiesību zinātnēs, pedagogijā, psiholoģijā vai sociālajā darbā un vismaz divu gadu darba pieredze tikai par attiecīgo mācību programmas tēmu pēdējo piecu gadu periodā pirms mācību vadīšanas sākuma.

LĢĀA lūdz Veselības ministriju plānot/organizēt ES fondu apmaksātus ārstniecības personām pielāgotu apmācību speciālo zināšanu apguvei bērnu tiesību aizsardzībā, tai skaitā tieši ģimenes āstiem un viņu praksēs nodarbinātām māsām/ārstu palīgiem.

LĢĀA lūdz noteikt tādu kārtību un ieviešanas termiņu, lai ģimenes ārstiem būtu reāli izpildīt valsts noteiktās prasības un apgūt nepieciešamās zināšanas saprātīgos termiņos speciāli ārstniecības personām pielāgotās (praksē noderīgās) ES fondu vai valsts budžeta finansētās apmācībās.

Biedrības „Latvijas Ģimenes ārstu asociācija”
prezidente

(paraksts*) Alise Nicmane-Aišpure

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.*